

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega društva Javornik
www: <http://www.adj.si>, email: info@adj.si

Številka 74, Letnik VII, Marec 2006
ISSN 1581-1379

Pridite v društveno sobo!

Društvena soba ADJ se nahaja na Kolodvorski 6 v Ljubljani. Odrpata je vsak torek, razen tretjega torika v mesecu, od 18^h do 19^h. Tam se srečamo, si izmenjamo izkušnje in se dogovorimo za skupna opazovanja.

meteorje lahko namreč opazuješ že s prostimi očmi! Zato te vabim, da se nam pridružiš na enem izmed naslednjih opazovanj.

Če se nam želiš pridružiti, se mi čimprej oglasi!

Urška, urska_pajer@yahoo.com

Objekti globoko v vesolju aprila

Aprila opolnoči kulminirajo ozvezdja Vodna kača, Devica, Benerikini kodri, Zmaj in Kača, za opazovanje pa imamo ta mesec dobrih šest ur teme. Vidimo malo kopic: odprto *Mel 111** v Benerikinih kodrih in kroglaste *NGC 5024 (M 53)* tudi tam, *NGC 4590* v Vodni kači in *NGC 5904* (M 5)* v Kači. Galaksije pa so *NGC 4192 (M 98)*, *NGC 4254 (M 99)*, *NGC 4321 (M 100)*, *NGC 4382 (M 85)*, *NGC 4501 (M 88)*, *NGC 4548 (M 91)*, *NGC 4826* (M 64)* v Benerikinih kodrih, *NGC 4303 (M 61)*, *NGC 4374* (M 84)*, *NGC 4406* (M 88)*, *NGC 4472 (M 49)*, *NGC 4486* (M 87)*, *NGC 4552 (M 89)*, *NGC 4569 (M 90)*, *NGC 4579 (M 58)*, *NGC 4594* (M 104)*, *NGC 4621 (M 59)*, *NGC 4649 (M 60)* v Devici, *NGC 5236 (M 83)* v Vodni kači in *NGC 5866 (M 102)* v Zmaju. Tudi tokrat sem z zvezdico označil objekte, ki so primerni za opazovanje z opazovališč, ki so svetlobno onesnažena.

V binokularjih, razen v tistih s premerom objektiva nad 80 mm, pri galaksijah ne vidimo spiralne strukture; vidimo samo njihova jedra, ki so precej svetlejša od krakov. Spiralne strukture pa običajno ni težko zgrešiti v teleskopih, ki imajo premer objektiva nad 200, 300 mm, raje pa še več.

NGC 4826 (M 64, Črno oko), *NGC 4486 (M 87, Virgo A)* in *NGC 4594 (M 104, Sombrero)* pripadajo orjaški jati galaksij, ki vsebuje nad 2000 galaksij s centrom blizu orjaške eliptične galaksije Virgo A. Leži kakih 60.000 svetlobnih let daleč in se imenuje jata v Devici. Privlak te jate je tako velik, da bo naša lokalna jata najbrž padla vanjo, čeprav se za zdaj jati še oddaljujeta druga od druge.

Rok, rok.vidmar@nuk.uni-lj.si

Opazujmo meteorje!

Meteorska opazovanja so edina astronomska opazovanja za katera ne potrebuješ nobene drage opreme —

Planeti v aprilu 2006

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna	
	vzhod	zahod	vzhod	zahod
1. 4.	6.41	19.29	7.53	23.53
5. 4.	6.34	19.34	10.58	3.09
10. 4.	6.24	19.41	16.31	5.20
15. 4.	6.15	19.48	22.10	6.41
20. 4.	6.06	19.54	2.32	10.29
25. 4.	5.58	20.01	4.49	17.16
30. 4.	5.50	20.07	6.58	23.57

- ★ **Merkur** je mogoče ujeti v začetku meseca v jutranji zarji, ko vzhaja slabo uro pred Soncem. Nahaja se v ozvezdju Vodnarja.
- ★ **Venera** je aprila Danica. Sprva vzhaja okoli petih, konec meseca pa že kmalu po četrti uri zjutraj. V teku meseca se iz Kozoroga prek Vodnarja preseli v ozvezdje Rib.
- ★ **Mars** je sprva viden do dveh zjutraj, konec meseca pa le še do enih. Sredi meseca se iz ozvezdja Bika preseli v ozvezdje Dvojčkov.
- ★ **Jupiter** je v začetku meseca na nebu od pol enajstih, konec meseca pa je viden vso noč. Nahaja se v ozvezdju Tehtnice.
- ★ **Saturn** je v ozvezdju Raka sprva na nebu do pol petih zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in je konec meseca viden do pol treh.
- ★ **Uran** je aprila viden proti koncu meseca zjutraj, ko vzide ob pol petih. Giblje se v ozvezdju Vodnarja.

22. aprila nastopi meteorski roj Liridov s 30 utrinki na uro.

Urška, urska_pajer@yahoo.com

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 20. 03. 2006 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. Glavni del sestanka bo predavanje:

Oko – prvi astronomski inštrument

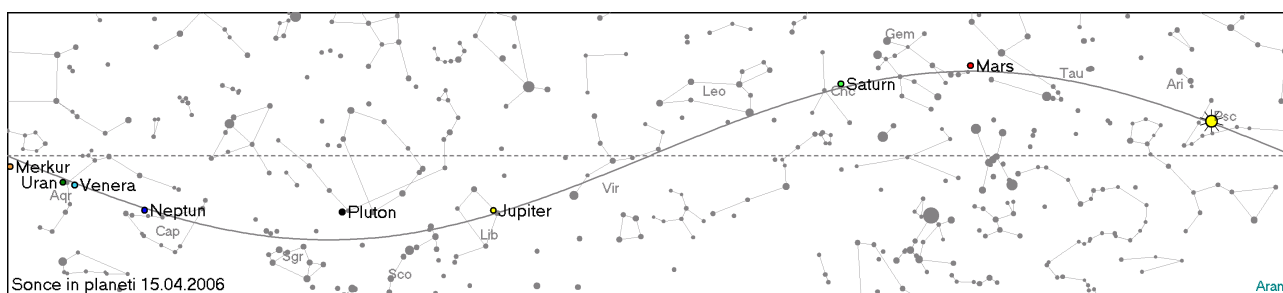
Rok Vidmar

Tokrat bo na vrsti prvo predavanje iz osnov astronomije.

Prvi inštrument s katerim so ljudje zašeli raziskovati vesolje okrog sebe je prav gotovo oko. Tudi po odkritju daljnogleda brez očesa dolgo časa ni šlo. Kljub temu, da so ga v zadnjem času v profesionalni astronomiji različni bolj občutljivi inštrumenti skoraj popolnoma izpodrinili, je oko za amaterske astronome še vedno nepogrešljivo. Oko si bomo torej ogledali z gledišča zanimivega za astronome.

Vabljeni!

Bernard, bernard.zenko@ijs.si

Meteorji v aprilu 2006

Liridi – LYR

Aktivni so od 16.4. do 25.4., maksimum imajo 22.4. ob 16:30 UT (nedelja popoldne). Takrat se radinat nahaja na $\alpha = 271^\circ$ in $\delta = +34^\circ$. Maksimum lahko pričakujemo od 8:40 do 19:00 UT, z že prej omenjenim idelanim časom maksimuma. Liridi so sredje hitri in dokaj svetli meteorji.

V zgoraj omenjenem intervalu je ZHR 18, lahko pa se dvigne na 23 ob idelanem času maksimuma. Občasno se lahko dvigne tudi na 90 (nazadnje so ga videl iz Severne Amerike leta 1982), vendar se tak izbruh lahko zgodi tudi izven zgoraj omenjenega intervala maksimuma. Radiant zleze dovolj visoko za kvalitetna opazovanja po 22:30 lokanega časa. 21.4. je Luna v zadnjem kraju, tako da med masimumom opazovanj ne bo motila.

η -Akvaridi – ETA

Aktivni so od 19.4. do 28.5., z maksimumom 6.5. ob 6:00 UT (petek/sobota) z ZHR med 40 in 80. Ob maksimumu je Luna dan starejša od prvega krajca. Ker je njihov radiant nizko $\alpha = 338^\circ$ in $\delta = -1^\circ$, so v polnem sijaju vidni samo z južne poloble. Na naši geografski širini ob maksimumu lahko pričakujemo največ okrog

20 meteorjev na uro. Njihova aktivnost je podobna aktivnosti maksimuma med 3. in 10.5..

Mihaela, mtriglav@yahoo.com

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, ali pa astronomska šala.

Aram, aram.karalic@gmail.com

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejema ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov ne lektoriramo / stavljeno v \LaTeX